

Rolnummer 5861
Arrest nr. 61/2015 van 21 mei 2015

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 19 juni 2013 in zake de arbeidsauditeur, de nv « Mensura Verzekeringen » en de nv « Allianz Belgium » (thans « Allianz Benelux ») tegen K.L. en de nv « Christom », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 26 februari 2014, heeft de Correctionele Rechtbank te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 81 van de Welzijnswet *d.d.* 4 augustus 1996 de artikelen 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet, al dan niet samen gelezen met artikel 7 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, in de mate dat die wetsbepaling door de blanco-incriminatie bevoegdheid delegeert aan de Koning inzake strafbaarstelling zonder dat deze voldoende nauwkeurig wordt omschreven en/of zonder vaststelling van de essentiële elementen waarop de uitvoeringsmaatregelen betrekking mogen hebben ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- de nv « Allianz Benelux », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Schoups en Mr. S. Cockx, advocaten bij de balie te Antwerpen;

- K.L. en de nv « Christom », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Judo en Mr. M. Vandebotermet, advocaten bij de balie te Brussel;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Van Reybrouck, advocaat bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 3 februari 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en F. Daoût te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 4 maart 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 4 maart 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil*

Aan de oorsprong van de correctionele zaak ligt een arbeidsongeval dat zich op 13 december 2010 voordeed op een bouwplaats. Op de tweede verdieping van een gebouw struikelde een werknemer over een elektrische buis en is hij in een niet door leuning beveiligde trapschacht gevallen. Hij kwam neer op de grond van de eerste verdieping.

K.L. wordt als opdrachtgever van de bouwplaats strafrechtelijk vervolgd. Hem wordt verweten dat hij naliet de coördinator voor de veiligheid en de gezondheid alle nodige informatie te geven en bij alle etappes van de werkzaamheden te betrekken (inbreuken op artikel 7, § 1, 3°, en artikel 17, § 2, 2° en 3°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele werkplaatsen (hierna : koninklijk besluit van

25 januari 2001)). Hem wordt eveneens verweten dat hij er niet voor heeft gezorgd dat kandidaten bij hun offertes een document voegen dat verwijst naar het veiligheids- en gezondheidsplan (inbreuk op artikel 30, tweede lid, 1°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001).

Voorts wordt hem, als lasthebber voor de coördinatie van de bouwplaats en de beveiliging, een inbreuk ten laste gelegd op artikel 6, § 4, van het koninklijk besluit van 31 augustus 2005 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte (hierna : koninklijk besluit van 31 augustus 2005) door niet te voorzien in beveiligingsmiddelen om vallen te voorkomen.

De Correctionele Rechtbank is van oordeel dat die feiten krachtens artikel 81, 1° en 2°, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (hierna : wet van 4 augustus 1996) strafbaar zijn met een gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met een geldboete van 50 tot 1 000 euro of met één van die straffen alleen. Krachtens artikel 128, tweede en derde lid, van het Sociaal Strafwetboek, ingevoerd bij de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek, zijn die feiten vanaf 1 juli 2011 strafbaar met een sanctie van niveau 4.

Bovendien wordt K.L. gedagvaard wegens inbreuk op artikel 418 van het Strafwetboek voor het onopzettelijk toebrengen van letsels aan het slachtoffer van het arbeidsongeval.

De nv « Christom » wordt tegelijkertijd als werkgever van K.L. gedagvaard tot betaling van de geldboeten en proceskosten waartoe K.L. zou worden veroordeeld.

De Correctionele Rechtbank refereert aan de artikelen 12 en 14 van de Grondwet. Zij merkt op dat de formele component van het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel inhoudt dat geen enkele gedraging strafbaar zal worden gesteld en geen enkele straf zal worden opgelegd dan krachtens de regels aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. De Rechtbank wijst ook erop dat de materiële component van het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel vereist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld.

De Rechtbank stelt vast dat de Raad van State en de rechtsleer zich vragen stellen bij artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996, in zoverre het de inbreuken op die wet alsook op de uitvoeringsbesluiten ervan strafbaar stelt.

De Rechtbank is van oordeel dat uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 158/2011 van 20 oktober 2011 geen conclusies kunnen worden getrokken, aangezien het zich in dat arrest niet uitsprak over de in de huidige zaak aan de orde zijnde uitvoeringsbesluiten.

De Rechtbank beslist vervolgens de hiervoor geciteerde prejudiciële vraag te stellen, in de bewoordingen die de beklaagde voorstelde.

III. *In rechte*

- A -

A.1. K.L. en diens werkgever, de nv « Christom », beklaagde en burgerrechtelijk aansprakelijke partij voor de verwijzende rechter, wijzen erop dat zowel in het advies van de Raad van State als in de rechtsleer kritische bedenkingen zijn gemaakt bij de delegatie aan de Koning om te bepalen welke gedragingen strafbaar worden gesteld, zonder dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 zelf bepaalt welke soorten inbreuken strafbaar zijn en preciseert aan welke voorwaarden die inbreuken moeten voldoen.

Volgens K.L. en de nv « Christom » zou afbreuk zijn gedaan aan het wettigheidsbeginsel in strafzaken dat vereist dat de essentiële elementen van de strafbaarstelling in de machtigingswet zelf worden bepaald. Aldus wordt de rechtzoekende de waarborg ontnomen dat een strafbaarstelling wordt vastgesteld door een democratisch verkozen parlement.

Zij wijzen erop dat tijdens de parlementaire voorbereiding, en rekening houdend met het advies van de Raad van State, was voorgesteld het ontworpen artikel 81 te schrappen. De minister verzette zich daartegen omdat een dergelijke algemene strafbepaling wel meer voorkomt in het sociaal strafrecht en die wordt verantwoord door de complexiteit van de wetgeving.

Zij refereren aan de arresten van het Hof nrs. 27/2005 en 137/2005 en stellen dat de wetgever zich niet kan verschuilen achter de complexiteit van de welzijnswetgeving om de omschrijving van de strafrechtelijke gedragingen volledig aan de Koning over te laten.

Evenmin kan de omstandigheid dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 is geïnspireerd op de wet van 10 juni 1952, verantwoord worden dat de Koning wordt gemachtigd om zelf de strafbaarstelling te regelen. In de rechtsleer is opgemerkt dat ook de wet van 10 juni 1952, net zoals de wet van 4 augustus 1996, een blanco-incriminatiernorm is.

K.L. en de nv « Christom » besluiten dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.2. De nv « Allianz Benelux », die als arbeidsongevallenverzekeraar van de werkgever van het slachtoffer van het werkongeval burgerlijke partij is voor de verwijzende rechter, merkt in eerste instantie op dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 met ingang van 1 juli 2011 is opgeheven en vervangen door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek.

De nv « Allianz Benelux » stelt dat de strafbaarstelling van artikel 81 waarin de wet van 4 augustus 1996 voorziet, in samenhang moet worden gelezen met de andere bepalingen van die wet, die preciseren welke essentiële elementen het voorwerp uitmaken van de machtiging, inzonderheid de artikelen 19, § 1, 23 en 24 van die wet.

Zo dient de Koning, onder meer, te bepalen wanneer een coördinator voor de veiligheid en de gezondheid dient op te treden en wat de verplichtingen van de opdrachtgever zijn.

De nv « Allianz Benelux » wijst erop dat het Hof bij zijn arrest nr. 77/2013 oordeelde dat artikel 23 van de wet van 4 augustus 1996, in samenhang gelezen met het koninklijk besluit van 25 januari 2001, het wettigheidsbeginsel niet schendt en dat de wetgever, rekening houdend met de techniciteit van de aangelegenheid, de bevoegdheid aan de Koning kon delegeren om de inhoud van de verplichtingen ten laste van de in de artikelen 20, 21 en 23 van de wet van 4 augustus 1996 bedoelde personen te omschrijven.

Volgens de nv « Allianz Benelux » moet bovendien rekening worden gehouden met de Europeesrechtelijke context, nu het koninklijk besluit van 25 januari 2001 uitvoering geeft aan de richtlijn 92/57/EEG van de Raad van 24 juni 1992 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiele bouwplaatsen, waarin reeds de nodige essentiële elementen vervat kunnen zijn.

De vennootschap stelt dat de vervolging in de zaak *a quo* berust op duidelijke bepalingen van de uitvoeringsbesluiten, die voldoende duidelijke verplichtingen bevatten voor de opdrachtgever. Zij verwijst in dat verband naar het arrest nr. 158/2011.

De nv « Allianz Benelux » refereert opnieuw aan het arrest nr. 77/2013 en besluit dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

A.3.1. De Ministerraad wijst er allereerst op dat de bepalingen van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 die door de beklagde zouden zijn overtreden, uitvoering geven aan specifieke bepalingen van de wet van 4 augustus 1996 en van de voormelde Europese richtlijn nr. 92/57/EEG.

De Ministerraad voert aan dat voor de drie inbreuken op het voormelde koninklijk besluit van 25 januari 2001 op het tijdstip van de feiten specifieke strafsancities waren voorgeschreven bij de artikelen 86 en 87 van de wet van 4 augustus 1996, zodat de vraag rijst naar de toepasselijkheid van artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 op die feiten en naar de relevantie van de prejudiciële vraag.

De vierde inbreuk heeft betrekking op artikel 6, § 4, van het koninklijk besluit van 31 augustus 2005 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte, dat uitvoering geeft aan de artikelen 4, § 1, en 24 van de wet van 4 augustus 1996. Artikel 6, § 4, van dat koninklijk besluit van 31 augustus 2005 is overigens de omzetting van punt 4.1.4 van de bijlage bij de richtlijn 2001/45/EEG van het

Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 tot wijziging van Richtlijn 89/655/EEG van de Raad betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats.

De Ministerraad wijst erop dat de betrokken bepalingen van de wet van 4 augustus 1996 zijn opgeheven met ingang van 1 juli 2011, datum waarop het Sociaal Strafwetboek in werking is getreden. Voortaan voorzien de artikelen 128 en 131 van dat Wetboek in sancties van niveau 4 voor inbreuken op de regels met betrekking tot de uitvoering van bouwwerken wanneer die inbreuken bij een werknemer gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg hebben gehad.

A.3.2. De Ministerraad is van mening dat de delegatie aan de Koning niet enkel in het licht van artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996, maar in het licht van die gehele wet moet worden benaderd. De betrokken bepalingen van de koninklijke besluiten vormen enkel de explicitering van bepalingen van de wet van 4 augustus 1996.

De Ministerraad wijst erop dat het Hof bij zijn arrest nr. 77/2013 al van oordeel was dat de delegatie aan de Koning met betrekking tot de tijdelijke of mobiele werkplaatsen, zoals die is omschreven in artikel 23 van de wet van 4 augustus 1996, beantwoordt aan het wettigheidsbeginsel in strafzaken.

Voorts onderlijnt de Ministerraad dat de strafbaarstellingen voortvloeien uit Europese richtlijnen.

Door aan de Koning de bevoegdheid te delegeren om de precieze inhoud te verduidelijken van de verplichtingen die in de wet zijn beschreven, wordt een evenwicht gewaarborgd tussen, enerzijds, het wettigheidsbeginsel in strafzaken en, anderzijds, de nood aan een soepele aanpassing van de regelgeving naar gelang van technische wijzigingen die zouden worden aangebracht in de richtlijnen.

Rekening houdend met de techniciteit van de materie is het volgens de Ministerraad bovendien gerechtvaardigd dat de wetgever, door de essentiële bestanddelen van de strafbaarstelling te bepalen, aan de uitvoerende macht de bevoegdheid delegeert om die verplichtingen te verduidelijken.

Voorts moet het wettigheidsbeginsel worden beoordeeld rekening houdend met de Europese context. De Ministerraad refereert in dat verband aan het arrest van het Hof nr. 37/2010.

De Ministerraad herinnert ook aan het arrest nr. 158/2011, waarbij het Hof oordeelde dat artikel 81, 1°, van de wet van 4 augustus 1996 de artikelen 12 en 14 van de Grondwet niet schendt door het strafbaar stellen van een inbreuk op artikel 5 van die wet, zoals verduidelijkt bij het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

De Ministerraad besluit dat vragen kunnen worden gesteld bij de pertinentie van de prejudiciële vraag en dat hoe dan ook artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schendt.

A.4. Ten aanzien van het standpunt van de nv « Allianz Benelux » antwoorden K.L. en de nv « Christom » dat het betoog over de materiële component van het wettigheidsbeginsel in strafzaken te dezen niet dienstig is aangezien de prejudiciële vraag enkel peilt naar een schending van het formele wettigheidsbeginsel.

Aangezien de tenlasteleggingen voor de strafbaarstelling enkel verwijzen naar artikel 81, 1°, van de wet van 4 augustus 1996, dient enkel rekening te worden gehouden met de bepalingen van de wet van 4 augustus 1996 die door dat artikel strafbaar worden gesteld en niet met de artikelen 86 en 87 van die wet. K.L. en de nv « Christom » achten de verwijzing naar het arrest van het Hof nr. 77/2013 dan ook niet relevant.

Zij klagen aan dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996, in tegenstelling tot artikel 2*bis*, § 1, van de wet van 24 februari 1921 « betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica », dat het voorwerp was van het arrest van het Hof nr. 114/98, geen aanduiding bevat van de bepalingen van de wet van 4 augustus 1996 waarvan de overtreding aanleiding kan geven tot de in dat artikel opgenomen strafsancities.

Aldus wordt aan de Koning de volledige vrijheid gelaten om te bepalen welke verplichtingen inzake het welzijn van de werknemers in acht moeten worden genomen.

Dat kan niet worden gerijmd met het versterkt wettigheidsbeginsel in strafzaken, dat vereist dat de essentiële elementen van de strafbaarstelling in de machtigingswet zelf worden bepaald.

In tegenstelling tot wat de nv « Allianz Benelux » en de Ministerraad betogen, komt de machtiging aan de Koning niet neer op een delegatie om de precieze inhoud te verduidelijken van verplichtingen die in de wet zijn beschreven. Artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 kent aan de Koning de bevoegdheid toe om zelf te bepalen welke gedragingen een strafrechtelijke aansprakelijkheid kunnen meebrengen.

K.L. en de nv « Christom » betwisten ook de stelling van de nv « Allianz Benelux » en de Ministerraad dat rekening moet worden gehouden met de Europeesrechtelijke context. Het arrest nr. 37/2010 waaraan wordt gerefereerd, had betrekking op een verordening met rechtstreekse werking en niet op een richtlijn die in nationale wetgeving moet worden omgezet.

Zij verwijzen daarentegen naar de arresten nrs. 71/2006, 158/2011 en 77/2013, waarbij het Hof oordeelde dat de omstandigheid dat de wetgever uitvoering geeft aan een richtlijn, hem niet ontslaat van de verplichting het wettigheidsbeginsel in acht te nemen bij de omschrijving van de misdrijven die hij instelt.

K.L. en de nv « Christom » besluiten dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.5.1. De nv « Allianz Benelux » sluit zich in haar memorie van antwoord aan bij de stelling van de Ministerraad dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft. Artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 is immers slechts een residuaire bepaling die slechts van toepassing is voor zover de artikelen 82 tot 87 van die wet niet van toepassing zijn, terwijl de overtredingen van de uitvoeringsbesluiten te dezen bestraft worden door de artikelen 86 en 87 van de wet van 4 augustus 1996.

A.5.2. In ondergeschikte orde betoogt de nv « Allianz Benelux » dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 niet in strijd is met de artikelen 12 en 14 van de Grondwet.

De nv « Allianz Benelux » neemt daartoe grotendeels de argumentatie van haar eerste memorie over.

Zij preciseert wel dat het Hof zowel bij zijn arresten nrs. 159/2010 en 158/2011 als bij het arrest nr. 77/2013 te kennen gaf dat de bepalingen van de wet van 4 augustus 1996 in samenhang moeten worden gelezen met de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten.

Het is niet artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 maar de onderliggende artikelen van die wet die bevoegdheden delegeren aan de Koning. De uitvoeringsbesluiten zijn genomen ter uitvoering van, onder meer, de artikelen 19, 23 en 24 van de wet van 4 augustus 1996. In tegenstelling tot wat K.L. en de nv « Christom » beweren, wordt de omschrijving van de strafbare gedragingen dus niet volledig gedelegeerd aan de Koning.

De Koning kan niet vrij bepalen welke gedragingen aanleiding kunnen geven tot de straffen bepaald in de artikelen 84, 86 en 87, van de wet van 4 augustus 1996. De wetgever heeft dus wel degelijk de contouren van de misdrijven omschreven.

A.6. Ook de Ministerraad repliceert dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 niet geïsoleerd mag worden gelezen. Artikel 81 dient te worden onderzocht in het licht van de artikelen 4, 16, 17, 19, 20, 21, 23 en 24 van de wet van 4 augustus 1996.

De Ministerraad betoogt voorts dat het wettigheidsbeginsel in strafzaken niet iedere delegatie verbiedt. Het Hof heeft meermaals de grondwettigheid erkend van wetsbepalingen die aan de Koning de bevoegdheid delegeren om de strafbare gedragingen en straffen te bepalen. De Ministerraad refereert inzonderheid aan het arrest nr. 114/98.

De Ministerraad merkt voorts op dat de delegaties aan de Koning worden verklaard door het technische karakter van de materie. Daarom heeft de wetgever de essentiële elementen in de wet bepaald en aan de Koning de zorg gelaten om, binnen een strikt bepaald kader, de aanvullende modaliteiten te verduidelijken.

De Ministerraad onderstreept dat er geen reden is tot een toetsing aan artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Dat artikel heeft enkel betrekking op het materiele aspect van het wettigheidsbeginsel in strafzaken.

De Ministerraad antwoordt nog dat ook de bedenkingen van de Raad van State bij artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 geen betrekking hadden op het formele aspect van dat wettigheidsbeginsel, wat bevestigd wordt door de verwijzing naar artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

De Ministerraad besluit dat artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 niet in strijd is met de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

- B -

B.1.1. Het Hof wordt ondervraagd over artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (hierna : wet van 4 augustus 1996), dat op het tijdstip van de ten laste gelegde feiten bepaalde :

« Onverminderd de bepalingen van de artikelen 82 tot 87 worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met geldboete van 50 tot 1.000 euro of met één van die straffen alleen :

1° de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden die de bepalingen van deze wet of van de uitvoeringsbesluiten ervan hebben overtreden;

2° de personen die niet behoren tot het personeel van de werkgever die de opdrachten die hen in toepassing van deze wet worden toevertrouwd uitoefenen in strijd met de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan of die deze opdrachten niet uitoefenen volgens de voorwaarden en nadere regels bepaald door deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan;

3° de werkgever die de opdrachten van het Comité belemmert door het Comité geen informatie te verstrekken of niet te raadplegen over de materies en op de wijze bedoeld bij of krachtens de artikelen 65*bis* tot 65*undecies* ».

Uit de gegevens van de zaak voor de verwijzende rechter blijkt dat de prejudiciële vraag enkel betrekking heeft op artikel 81, 1°, van de wet van 4 augustus 1996.

B.1.2. Aangezien de ten laste gelegde feiten verband houden met een arbeidsongeval op 13 december 2010 en de verwijzende rechter van oordeel is dat die feiten thans in het Sociaal Strafwetboek zwaarder worden bestraft, dient het Hof geen rekening te houden met de opheffing, met ingang van 1 juli 2011, van artikel 81, 1°, van de wet van 4 augustus 1996 bij artikel 109, 43°, a), van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek.

B.2. De verwijzende rechter vraagt of artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 bestaanbaar is met het wettigheidsbeginsel in strafzaken, gewaarborgd bij de artikelen 12 en

14 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het de strafbaarstelling aan de Koning overlaat zonder dat het zelf voldoende nauwkeurig de incriminatie ervan zou omschrijven en zonder dat het zelf de essentiële elementen van de strafbaarstelling zou bevatten.

B.3.1. Het wettigheidsbeginsel in strafzaken gaat uit van de idee dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag aanneemt, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is. Het eist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld, zodat, enerzijds, diegene die een gedrag aanneemt, vooraf op afdoende wijze kan inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn en, anderzijds, aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten.

Het wettigheidsbeginsel in strafzaken staat evenwel niet eraan in de weg dat de wet aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekent. Er dient immers rekening te worden gehouden met het algemene karakter van de wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen.

Aan het vereiste dat een misdrijf duidelijk moet worden omschreven in de wet is voldaan wanneer de rechtsonderhorige, op basis van de bewoordingen van de relevante bepaling en, indien nodig, met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, kan weten welke handelingen en welke verzuimen zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen.

B.3.2. Enkel bij het onderzoek van een specifieke strafbepaling is het mogelijk om, rekening houdend met de elementen eigen aan de misdrijven die zij wil bestraffen, te bepalen of de door de wetgever gehanteerde algemene bewoordingen zo vaag zijn dat ze het wettigheidsbeginsel in strafzaken zouden schenden.

B.3.3. Het wettigheidsbeginsel in strafzaken, waarvan de draagwijdte in B.3.1 in herinnering is gebracht, gaat niet zover dat het de wetgever ertoe zou verplichten elk aspect van de strafbaarstelling zelf te regelen.

Een delegatie aan de Koning is niet in strijd met het wettigheidsbeginsel in strafzaken voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen vooraf door de wetgever zijn vastgesteld.

B.4.1. De Ministerraad en de nv « Allianz Benelux » voeren aan dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft omdat de overtredingen van de uitvoeringsbesluiten te dezen bestraft worden door de artikelen 86, 1° en 2°, en 87, 1° en 2°, van de wet van 4 augustus 1996.

B.4.2. Het staat in beginsel aan de verwijzende rechter om na te gaan of het nuttig is aan het Hof een prejudiciële vraag te stellen over een bepaling die hij van toepassing acht op het geschil. Slechts wanneer dit klaarblijkelijk niet het geval is, kan het Hof de vraag onontvankelijk verklaren.

B.4.3. Ten tijde van de ten laste gelegde feiten bepaalden de artikelen 86, 1° en 2°, en 87, 1° en 2°, van de wet van 4 augustus 1996 :

« Art. 86. Met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met geldboete van 50 tot 1.000 euro of met één van die straffen alleen worden gestraft :

1° de opdrachtgever of de bouwdirectie belast met het ontwerp, hun lasthebbers of aangestelden die de krachtens de artikelen 15 tot 17 en 19 van deze wet en hun uitvoeringsbesluiten vastgestelde verplichtingen hebben overtreden;

2° de opdrachtgever, de bouwdirectie belast met het ontwerp, hun lasthebbers of aangestelden die geen of onvoldoende toezicht hebben gehouden op de door de coördinatoren inzake veiligheid en gezondheid tijdens de uitwerkingsfase van het ontwerp van het bouwwerk na te leven verplichtingen ».

« Art. 87. Met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met geldboete van 50 tot 2 000 euro of met één van die straffen alleen worden gestraft :

1° de opdrachtgever, de bouwdirectie belast met de uitvoering of de bouwdirectie belast met de controle op de uitvoering, hun lasthebbers of aangestelden die de bepalingen van de artikelen 15, 20, 21 en 23 en hun uitvoeringsbesluiten hebben overtreden;

2° de opdrachtgever, de bouwdirectie belast met de uitvoering of de bouwdirectie belast met de controle op de uitvoering, hun lasthebbers of aangestelden die geen of onvoldoende toezicht hebben gehouden op de door de coördinatoren inzake veiligheid en gezondheid tijdens de verwezenlijking van het bouwwerk na te leven verplichtingen ».

De artikelen 14 tot 32 *vicies* van de wet van 4 augustus 1996 maken deel uit van hoofdstuk V ervan, met als opschrift « Bijzondere bepalingen betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen ».

Artikel 14 bepaalt welke personen betrokken zijn bij de verplichtingen in verband met de werkzaamheden op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, te beginnen met de opdrachtgever.

Artikel 15 van de wet van 4 augustus 1996 bepaalt :

« De personen die met toepassing van dit hoofdstuk op enigerlei wijze betrokken zijn bij de verplichtingen in verband met werkzaamheden op een tijdelijke of mobiele bouwplaats passen de algemene preventiebeginselen bedoeld in artikel 5 toe ».

De artikelen 16 tot 19 van de wet van 4 augustus 1996 hebben betrekking op de fase van het ontwerp van het bouwwerk (afdeling 2 van hoofdstuk V).

De artikelen 20, 21 en 23 van de wet van 4 augustus 1996 hebben betrekking op de fase van de verwezenlijking van het bouwwerk (afdeling 3 van hoofdstuk V) en inzonderheid op de situatie waarin verscheidene aannemers op de bouwplaats actief zijn.

B.4.4. De eerste tenlastelegging voor de Correctionele Rechtbank heeft betrekking op het niet verstrekken van de benodigde informatie aan de coördinator inzake veiligheid en gezondheid in de fase van het ontwerp van het bouwwerk (artikel 7, § 1, 3°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele werkplaatsen; hierna : koninklijk besluit van 25 januari 2001). Het voorschrift van dat artikel 7, § 1, 3°, moet in samenhang worden gelezen met artikel 16, 1°, van de wet van 4 augustus 1996, dat de opdrachtgever ertoe verplicht een coördinator inzake veiligheid en gezondheid aan te wijzen tijdens de uitwerkingsfase van het ontwerp van het bouwwerk voor een bouwplaats waarop verscheidene aannemers werkzaam zullen zijn. Artikel 19 van de wet van 4 augustus 1996 machtigt de Koning ertoe de voorwaarden en de nadere regels voor de toepassing van artikel 16 vast te stellen.

Artikel 17, § 2, 3°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 schrijft dezelfde informatieplicht voor in de fase van de verwezenlijking van het bouwwerk. Artikel 17, § 2,

2°, van dat koninklijk besluit, dat mede het voorwerp is van de tweede tenlastelegging, verplicht de opdrachtgever de coördinator inzake veiligheid en gezondheid te betrekken bij alle etappes van de werkzaamheden betreffende de verwezenlijking van het bouwwerk. Die bepaling moet worden in samenhang gelezen met artikel 21, 1°, van de wet van 4 augustus 1996, dat een zelfde regel bevat als artikel 16, 1°, van die wet, maar dan voor de fase van verwezenlijking van het werk. Artikel 23 van de wet van 4 augustus 1996 machtigt de Koning ertoe de voorwaarden en de nadere regels voor de toepassing van artikel 21 vast te stellen.

Ten derde wordt de beklaagde voor de verwijzende rechter ten laste gelegd dat hij er niet voor heeft gezorgd dat kandidaten bij hun offertes een document voegen dat verwijst naar het veiligheids- en gezondheidsplan (inbreuk op artikel 30, tweede lid, 1°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001). Dat artikel 30, tweede lid, 1°, moet in samenhang worden gelezen met artikel 19, § 1, 2°, van de wet van 4 augustus 1996, dat de Koning ertoe machtigt te bepalen in welke gevallen een veiligheids- en gezondheidsplan moet worden opgesteld en wat de inhoud ervan en de specifieke toepassingsmaatregelen zijn.

B.4.5. Uit wat voorafgaat, vloeit voort dat de eerste drie tenlasteleggingen in de zaak voor de Correctionele Rechtbank berusten op de artikelen 86 en 87 van de in het geding zijnde wet, waarnaar wordt verwezen in artikel 81, 1°, van die wet, dat het voorwerp van de prejudiciële vraag uitmaakt.

In zoverre artikel 87, 1°, van de wet van 4 augustus 1996 ook betrokken is, dient rekening te worden gehouden met het arrest nr. 77/2013 van 6 juni 2013, waarbij het Hof heeft geoordeeld dat die bepaling, waarvan de draagwijdte in detail is omschreven in de artikelen 51 en 52 van het koninklijk besluit van 25 januari 2001, de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 7.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schendt. Artikel 86 is in analoge termen gesteld, zij het dan wat de fase van het ontwerp van het bouwwerk betreft.

B.5. Aangezien de prejudiciële vraag betrekking heeft op artikel 81 van de wet van 4 augustus 1996 en die bepaling met name verwijst naar de artikelen 86 en 87, die, zoals in B.4.3 tot B.4.5 is vermeld, gedragingen strafbaar stellen die de beklaagde voor de verwijzende rechter worden verweten, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord om redenen die identiek zijn aan die van het voormelde arrest nr. 77/2013.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 81, 1°, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk schendt niet de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 7.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 21 mei 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Alen